

(/)

🏠 (/)

> Forhistorisk tid, antikken, arkæologi ([http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12)

12)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > De dræbte krigere i Alken Enge

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/illerup-aadal-bind-15>)

De dræbte krigere i Alken Enge

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2285

Del artikel: **f** (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/de-draebte-krigere-i-alken-enge>)

t (<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på <http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/de-draebte-krigere-i-alken-enge>)

in (<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/forhistorisk-tid-12-12/de-draebte-krigere-i-alken-enge&title=>)

Mette Løvschal, Rasmus Birch Iversen og Mads Kähler Holst (red.).

De dræbte krigere i Alken Enge - efterkrigsritualer i ældre jernalder.

Aarhus Universitetsforlag. 292 sider. Ill. kr. 300,00

Af Anders Ellegaard, cand.jur.

Dagspressen har svælget i en masse menneskeknogler, som er fundet i Alken Enge ved østenden af Mossø. Især et billede af fire bækkenknogler trukket på en pind har vakt opsigt. Og så fra jernalderen! Man ser det for sig: horder af vildmænd som brølende stormer frem mod hinanden og slås, til kun sejrherrene står tilbage; og mishandler de dræbte!

Nu foreligger der imidlertid en bog, hvor 20 forskere med forskellige specialer byder ind med hver deres eksakte eller teoretiske viden om fundene i Alken Enge. Bogen er opdelt i fire dele: Landskabet; Den hellige sø; Den store begivenhed og Krig og krisetid.

Bogen er dedikeret til prof. Henrik Breuning-Madsen; geologen som bidrog med megen viden til forståelse af arkæologernes fund.

Jernalderen opdeles i: ældre og yngre førromersk jernalder (500 f.v.t.-0); ældre og yngre romersk jernalder (0–400 e.v.t.); germansk jernalder (400–800 e.v.t.).

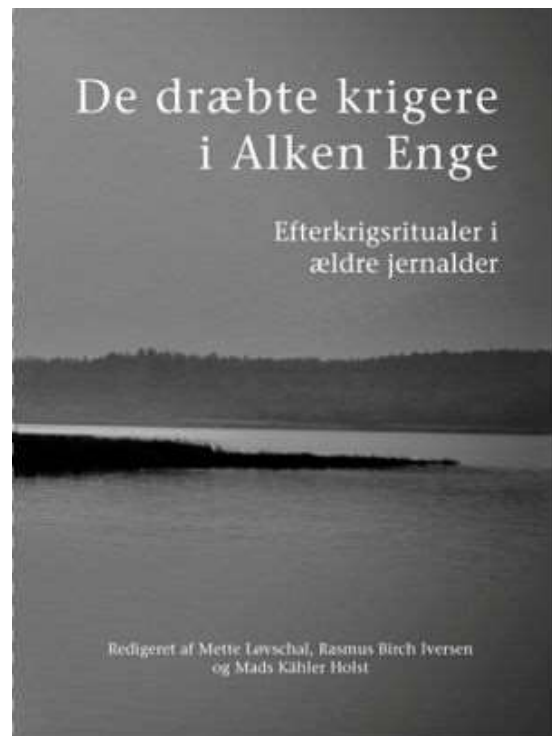
Slaget ved Alken Enge og vådbundsdeponeringen af knogler fandt sted i begyndelsen af det første århundrede e.v.t., det vil sige i ældre romersk jernalder. Mere end 380 mænd i alderen 20–40 år blev dræbt i kamp, afklædt, frataget personlige genstande og deponeret oven på jorden i 6–12 måneder. Derefter er de mere eller mindre dekomponerede lig blevet disartikuleret og deponeret i søen. Teorier om at knoglerne havde forbindelse til de meget store våbendeponeringer længere oppe i Illerup Ådal kan tilbagevises, idet disse fandt sted senere i årene 200–400 e.v.t., hvilket vil sige i yngre jernalder.

Allerede i 1896–97 blev fund af kranier registreret. Arkæologen Harald Andersen foretog udgravninger i 1957–1960. I perioden 2012–2014 har der været tre gravesæsoner. Det skal bemærkes, at kun en lille del af det 75 hektar store moseområde er arkæologisk undersøgt. Meget ligger in situ i mosen og ådalen og venter på midler til udgravning og konservering eller måske lige så meget på kommende arkæologer med helt nye redskaber og metoder.

Bogen indledes med en introduktion om de dræbte krigere i Alken Enge. Her ridses forudsætninger, beskrivelser og spørgsmål op, som besvares og uddybes i de følgende artikler.

Afsnittet "Landskabet" består af tre artikler: 1: En historik om de arkæologiske udgravninger, tørvegravninger og dræningsarbejder, som er foretaget på stedet. - 2: En pollenanalyse som viser forandringen fra græsdomineret område til krat og skov eller åben mose. - 3: En gennemgang af de arkæologiske fund forskellige steder i området og en beskrivelse af landskabet bag odderne, som adskiller Mossø fra Alken Enge. Det konkluderes, at der stadig er uafklarede spørgsmål om andre deponeringer andre steder i mosen og engene.

Afsnittet "Den hellige sø" består af tre artikler: 1: En beskrivelse af de relativt få fund af våben og hærudstyr som er deponeret både før og efter hovedfundet af menneskeknogler. - 2: En gennemgang af 673 dyrekogler fra fisk, fugle og vilde eller domesticerede dyr, som er vådbundsdeponeret gennem

flere hundrede år. - 3: En beskrivelse af keramik som kan være rituelt deponeret eller bopladsaffald. Keramikken dateres over 2000 år fra de ældste til de yngste skår. Afsnittet afsluttes med en beskrivelse og datering af de enkelte lerkar.

Afsnittet "Den store begivenhed" består af fire artikler: 1: En gennemgang af de fundne knogler dokumenterer behandlingen af ligene og knoglerne fra død til redeponering. Det fældende bevis for bevidst håndtering er de fire halve bækkenknogler på en pind. De er samlet højre, venstre, højre, venstre, og hvorfor...? - 2: Resultaterne af histologisk knogleanalyse med tolkning af postmortem processer gennemgås. Knoglerne var relativt friske ved deponeringen i et iltfattigt miljø, og fravær af mikrobiel nedbrydning tyder på få endogene bakterier på deponeringstidspunktet. "Sandsynligvis som følge af, at større ådselædere har ædt mave-tarmregionen." - 3: Undersøgelser med kulstof 14-metoden og efterfølgende datering og kronologisk forankring omfatter menneske- og dyrekogler og træprøver. Der er deponeret mennesker, dyr og træ i længere perioder, men hoveddeponeringen af menneskekogler kort tid efter vor tidsregnings begyndelse er ganske klar. - 4: Alken Enge som rituel plads beskriver behandlingen af ligene og redeponeringen som rituelle handlinger, der ikke kun ændrede stedet, men også varslede en ny type ritual.

Afsnittet "Krig og krisetid" består af fire artikler. 1: "Alken Enge som slagmark" gennemgår andre deponeringssteder, forsvarsværker, kamppladser og litterære (romerske) kilder. Alken Enge kan have været både kampplads og deponeringssted. Den smalle tange kan have forhindret angreb over en bred front og et eventuelt kavaleris flankeangreb. - 2: To midtjyske magtcentre tæt på Alken Enge er Hedegård og Rosenholmvej. I jernalderen begyndte magt at koncentrere sig: politisk, religiøs, økonomisk og militært. Det ses for eksempel af store gårde og bygninger, regulering af bebyggelser, jernproduktion, militarisering, fund af genstande af ædelmetal fra internationale forbindelser, store og rige gravpladser og grave. - 3: Den tredje artikel beskæftiger sig med "magtens gravgaver." De sidste år før vor tidsregning og fremad var en brydningstid, hvor magten koncentrerede sig, hvilket blandt andet ses af de rige gravgaver, hvoraf mange var våben eller importerede genstande. Da også barnegrave havde rige gravgaver, er det nærliggende at tolke det, som at magten kunne gå i arv. Udbredelsen af fundne genstande kan tolkes som en opdeling af landskabet, hvor Alken Enge kan have været et grænseområde. - 4: En afsluttende artikel stiller spørgsmål om repræsentativitet i østjysk jernalderarkæologi. Det konkluderes, at få jernalderfund og lav historisk bebyggelsesdensitet ikke giver et reelt billede af jernalderens samfund.

I et appendix finder man en liste over de 20 forfattere, en publikationsoversigt og et stednavneregister. - Bogen er fyldt med gode fotografier, kort, skemaer og tegninger, som bidrager til forståelsen af undersøgelserne og teksterne.

I forordet anføres det, at målet med bogen er, at præsentere en baggrund for forståelsen af Alken Enge som landskab og offerlokalitet gennem jernalderen for både arkæologer og andre interesserede. Resultatet er en meget spændende bog, og "andre interesserede" skal holde ordbøger og søgemaskiner i nærheden. - De mange artikler giver håndfaste svar på en masse spørgsmål, som fundet af de deponerede knogler giver anledning til, men de rejser også nye spørgsmål. For eksempel venter vi spændt på, hvad resultaterne fra DNA- og isotopundersøgelser af knoglerne vil afsløre om de faldne krigere.

Bogen refererer til Jysk Arkæologisk Selskab, Aarhus Universitet, Museum Skanderborg og Moesgaard Museum.

Med denne bog foreligger der nu hardcore undersøgelser og beviser for, at de vådbundsdeponerede knogler i Alken Enge er resultatet af en kamp og rituel behandling af lig i ældre romersk jernalder.

[Historie-online.dk, den 10. marts 2020]